

د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې او

د ساینس د مرکز معینیت

د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي

کتابونو د تالیف لوی ریاست

د قرآن کریم زده کړه

او

اسلامي ښوونه او روزنه

څلورم ټولگي

Ketabton.com

د چاپ کال: ۱۳۸۹ هـ. ش.

درسی کتابونه د پوهنې په وزارت پورې اړه لري
په بازار کې یې اخیستنه او خرڅونه په کلکه منع
ده. له سر غړونکو سره قانوني چلند کېږي.

د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې او

د ساینس د مرکز معینیت

د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي

کتابونو د تالیف لوی ریاست

د قرآن کریم زده کړه او اسلامي ښوونه او روزنه

خلورم ټولگی

د چاپ کال: ۱۳۸۹ هـ . ش.

الف

د کتاب د تالیف، خپرني او تدقيق کميټې

ليکوال: مولوي عبد الوکيل د اسلامي علومو د ديپارتمنت علمي او مسلکي غړی
ژباړن: سرمؤلف الحاج مولوي بسم الله بختيار د اسلامي علومو د ديپارتمنت علمي او مسلکي غړی.
سلاکاره کميټه:

- ۱_ دکتور احسان الله د اسلامي علومو د ديپارتمنت آمر.
- ۲_ سرمؤلف الحاج بسم الله بختيار د اسلامي علومو د ديپارتمنت علمي او مسلکي غړی
- ۳_ عبدالرقيب جهيد د اسلامي علومو د ديپارتمنت علمي او مسلکي غړی.
- ۴_ سرمؤلف محمد انيس يونس د عربي ژبې او ادبياتو د ديپارتمنت آمر .
- ۵_ مولوي عبدالوکيل د اسلامي علومو د ديپارتمنت علمي او مسلکي غړی.
- ۶_ مؤلف شير احمد مسعودی د اسلامي علومو د ديپارتمنت علمي او مسلکي غړی.
- ۷_ استاد رقيب الله ابراهيمي د اسلامي علومو د ديپارتمنت علمي او مسلکي غړی.
- ۸_ مايل آقا متقي د اسلامي علومو د ديپارتمنت علمي او مسلکي غړی.

د خپرني او تدقيق کميټه:

- ۱_ پوهاند عبد السلام عظيمي قاضي القضاات او د سترې محکمې رئيس.
- ۲_ قضاوت پوه استاد قيام الدين کشاف.
- ۳_ قاضي نذير احمد حنفي د ولسي جرگې د تقنين کميسيون مرستيال.
- ۴_ مولوي عبدالعزيز د ولسي جرگې د ديني، پوهني او لوړو زده کړو د کميسيون غړی .
- ۵_ کرامت الله صديق د حج او اوقافو وزارت د تدقيق کميسيون رئيس.
- ۶_ مولوي عين النعيم فيضي د علماؤ د سراسري شورا غړی .
- ۷_ مولوي عنایت الله بليغ د علماؤ د سراسري شورا غړی .

د محتواونو، سياسي، فرهنگي، او ديني برخو د خپرني او کره کتنې کميټه:

- ۱- دکتور محمد يوسف نيازی د پوهني وزارت لوی سلاکار.
- ۲- محمد آصف ننگ د پوهني وزارت د خپرونو او اطلاعاتو رئيس.

د تدقيق، تصحيح او څارني کميسيون:

دکتور عبدالغفور غزنوي د تعليمي نصاب، د بنوونکو د روزني او د ساينس د مرکز معين- د کميسيون رئيس.
د سرمؤلف مرستيال عبدالظاهر گلستاني د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تاليف لوی رئيس.- غړی
سيد محمود خلیق د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تاليف رياست علمي غړی- غړی

کمپوز او ډيزاين: رحمت الله غفاري

د مطالبو فهرست

شماره	عنوان	صفحه
۱	د قرآن کریم د زده کړې مضمون	۱_____۱۰
۲	د اسلامي بنوونې او روزني مضمون : لومړی فصل: عقايد.	۱۱_____۲۲
۳	دويم فصل: فقه	۲۳_____۳۸
۴	درېم فصل: اخلاق	۳۹_____۵۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسم الله الرحمن الرحيم

د پوهنې د وزیر پېغام

گرانو استادانو، ښوونکو او زده کوونکو،

ښوونه او روزنه د هر هېواد د پراختیا او پرمختګ بنسټ جوړوي. تعليمي نصاب د ښوونې او روزنې مهم توکی دی چې د علمي پرمختګ او ټولنې د اړتیاوو له مخې رامنځته کېږي. څرګنده ده چې علمي پرمختګ او ټولنيزې اړتیاوې تل د بدلون په حال کې وي. له دې امله لازمه ده چې تعليمي نصاب هم علمي او رغنده انکشاف ومومي. البته نه ښايي چې تعليمي نصاب د سياسي بدلونونو او د اشخاصو د نظریو او هیلو تابع شي.

دا کتاب چې نن ستاسو په لاس کې دی، پر همدې ارزښتونو چمتو او ترتیب شوی دی. علمي ګټورې موضوعګانې پکې زیاتې شوې دي. د زده کړې په بهیر کې د زده کوونکو فعال ساتل د تدریسي پلان برخه ګرځیدلې ده.

هیله من یم دا کتاب له لارښوونو او تعليمي پلان سره سم د فعالې زده کړې د میتودونو د کارولو له لارې تدریس شي او د زده کوونکو میندې او پلرونه هم د خپلو لوڼو او زامنو په باکیفیته ښوونه او روزنه کې پرله پسې ګډه مرسته وکړي چې د پوهنې د نظام هیلې ترسره شي او زده کوونکو او هېواد ته ښې بریاوې ور په برخه کړي.

زه پر دې ټکي پوره باور لرم چې زموږ گران استادان او ښوونکي د تعليمي نصاب په رغنده پلي کولو کې ستره دنده او دروند مسؤولیت لري.

د پوهنې وزارت تل زیار کاري چې د پوهنې تعليمي نصاب د اسلام د سپېڅلي دین له بنسټونو، د وطن دوستۍ د پاک حس په ساتلو او علمي معیارونو سره سم د ټولنې د څرګندو اړتیاوو له مخې پراختیا ومومي.

په دې ډگر کې د هېواد له ټولو علمي شخصیتونو، د ښوونې او روزنې له پوهانو او د زده کوونکو له میندو او پلرونو څخه هیله لرم چې د خپلو نظریو او رغنده وړاندیزونو له لارې زموږ له مؤلفانو سره د درسي کتابونو په لاسه تالیف کې مرسته وکړي.

له ټولو هغو پوهانو څخه چې ددې کتاب په چمتو کولو او ترتیب کې یې مرسته کړې، له ملي او نړیوالو درنو موسسو، او نورو ملګرو هېوادونو څخه چې د نوي تعليمي نصاب په چمتو کولو او تدوین او د درسي کتابونو په چاپ او وېش کې یې مرسته کړې ده، مننه او درناوی کوم.

ومن الله التوفیق

فاروق وردګ

د افغانستان د اسلامي جمهوریت د پوهنې وزیر

د قرآن کریم د زده کړې مضمون
د حفظ کولو برخه (۱)

لومړۍ لوست:

د فاتحې سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۝ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
۝ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۝ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ۝

دویم لوست:

د الاخلاص سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ ۝ لَمْ يُولَدْ ۝
يُولَدُ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝

دریم لوست:

د الفلق سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝^١ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝^٢ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا
وَقَبَ ۝^٣ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝^٤ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝^٥

خلورم لوست:

د الناس سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝^١ مَلِكِ النَّاسِ ۝^٢ إِلَهِ النَّاسِ ۝^٣
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۝^٤ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي
صُدُورِ النَّاسِ ۝^٥ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝^٦

د تلاوت برخه (۱)

پنځم لوست:

د العلق سورت له (۱ _____ ۵) آیتونه (تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝^١ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝^٢
اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۝^٣ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝^٤ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا
لَمْ يَعْلَمْ ۝^٥

شپریم لوست :

د العلق سورت له (۲____۱۲) آیتونه (تلاوت سره له تجوید)

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّاظٍ ۚ
إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ ۗ أَرَأَيْتَ الَّذِي يَدْعُوا عِبَدًا إِذَا صَلَّىٰ ۗ
أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَىٰ الْهُدَىٰ ۙ أَوْ أَمَرَ بِالْتَّقْوَىٰ ۙ

اووم لوست:

د العلق سورت له (۱۳____۱۹) آیتونه (تلاوت سره له تجوید)

أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۙ
لَمْ يُصَلِّ يَتَّبِعُهُ لُغَمٌ مِّنَ النَّاسِ ۙ
فَلِيدٌ نَّادِيَةٌ ۙ سَنَدُّهُ الرَّبَّانِيَّةُ ۙ
كَلَّا لَا تُطِعُهُ وَأَسْجُدْ
وَاقْتَرِبْ ۙ

اتم اونهم لوستونه:

د التين سورت (تلاوت سره له تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالَّتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ ۝ وَطُورِ سَيْنِينَ ۝ وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ۝
لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۝ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ
سَفَلِينَ ۝ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدَ بِالذِّبِينَ ۝ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَكَمِينَ ۝

لسم اويولسم لوستونه:

د الانشراح سورت (تلاوت سره له تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۝ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ۝
الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۝ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۝ فَإِنَّ مَعَ
الْعُسْرِ يُسْرًا ۝ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝ فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ۝
وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ ۝

دولسم او دیارلسم لوستونه :

د الضحی سورت (تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالضُّحَى
۱ وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى ۲ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى ۳
وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى ۴ وَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ
فَتَرْضَى ۵ أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى ۶ وَوَجَدَكَ ضَالًّا
فَهَدَى ۷ وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى ۸ فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ۹
وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ۱۰ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ۱۱

د حفظ کولو برخه (۲)

خوارلسم لوست :

د تبت سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ۱ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا
كَسَبَ ۲ سَيَصْلَىٰ نَارًا إِذْ أَتَىٰ لَهَبًا ۳ وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ
الْحَطَبِ ۴ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ۵

پنخلم لوست :

د النصر سورت (حفظ، تلاوت سره له تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ۖ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ
اللَّهِ أَفْوَاجًا ۖ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ۝

شپارسم لوست:

د الكوثر سورت: (حفظ، تلاوت سره له تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا أَعْطَيْنَكَ الْكَوْثَرَ ۝ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ۚ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ۝

اووه لسم لوست:

د الكافرون سورت (حفظ، تلاوت سره له تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ۝ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۖ
وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ۚ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ۖ وَلَا
لَأَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ۗ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ۝

اتلسم لوست:

د الماعون سورت (حفظ، تلاوت سره له تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ ۚ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ۙ
لَا يَحْضُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمَسْكِينِ ۚ قَوْلٌ لَّيْسَ لِلصَّالِحِينَ ۙ الَّذِينَ هُمْ عَنْ
صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۙ الَّذِينَ هُمْ يَرَاءُونَ ۙ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۙ

نولسم لوست:

د قریش سورت (حفظ، تلاوت سره له تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ ۙ الْفِئْمِ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ۙ فَلْيَعْبُدُوا
رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ۙ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ۙ

شلم لوست :

د الفيل سورت (حفظ، تلاوت سره له تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْمُتْرَكِيفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۝ أَلَمْ يَجْعَلْ
كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۝ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۝
تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّنْ سِجِّيلٍ ۝ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ۝

د تلاوت برخه (۲)

يو ويشتم لوست :

د الشمس سورت له (۱ ___ ۱۰) آيتونه (، تلاوت سره له تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ۝ وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا ۝ وَالنَّهَارِ إِذَا
جَلَّهَا ۝ وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ۝ وَالسَّمَاءِ وَمَا بَدَّهَا ۝
وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَّهَا ۝ وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ۝ قَالَ هَذَا جُودُهَا
وَتَقْوَاهَا ۝ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ۝ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ۝

دوه ويشتم لوست:

د الشمس سورت له (۱۱ _ ۱۵ آیتونه) تلاوت سره له تجوید)

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ۝ إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ۝ فَقَالَ لَهُمْ
 رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ۝ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَذَمُّم
 عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ يَذَّوْبَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ ۝ وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ۝

درويشتم لوست:

د الليل سورت له (۱ _ ۷) آیتونه ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝
 وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ۝ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى ۝ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ
 وَالْأُنثَى ۝ إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّى ۝ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ۝
 وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ۝ فَسَنِيسِرُهُ لِلْيُسْرَى ۝

خليريشتم لوست:

د الليل سورت له (۸ _ ۱۳) آیتونه) تلاوت سره له تجوید)

وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى ۝ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ۝
 فَسَنِيسِرُهُ لِلْعُسْرَى ۝ وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ۝
 إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَى ۝ وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَى ۝

پنخه ويشتم لوست:

د الليل سورت له (۱۴ ___ ۱۶) آيتونه (تلاوت سره له تجويد)

فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى ۝ لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَى ۝
الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۝

شپږ ويشتم لوست:

د الليل سورت له (۱۷ ___ ۲۱) آيتونه (تلاوت سره له تجويد)

وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى ۝ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى ۝
وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَى ۝ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ
رَبِّهِ الْأَعْلَى ۝ وَلَسَوْفَ يَرْضَى ۝

د حفظ اوتلاوت برخې ته مراجعه

اووه ويشتم لوست:

د حفظ شويو اوتلاوت شويو سورتونو تکرار.

د اسلامي بنوونې اوروزنې مضمون

لومړی فصل

عقاید

لومړی لوست

د اسلام پنځه بناوې (ارکان)

هدف: دایمان د اصولو پیژندنه.

پوښتنه: اسلام څه ته وايي، او څو بناوې لري؟

اسلام د الله تعالی اوامرو ته غاړه ایښودلو او له منع کړای شوو شیانو څخه یې ځان

ژغورلو ته وايي او پنځه بناوې لري چې عبارت دي له:

۱- کلمه طيبه (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ).

۲- پنځه وخته لمونځ آداء کول.

۳- د رمضان د مبارکې میاشتې روژه نیول.

۴- زکات ورکول.

۵- د بیت الله (کعبې شریفې) حج کول د هغه چا لپاره چې توان یې ولري.

څرنګه چې د اسلام مبارک دین، عقیده او عمل دی نو په هر مسلمان لارمه ده چې

په دې باندې ایمان ولري چې (نشته لایق د عبادت مګر یو الله تعالی دی او حضرت

محمد صلی الله علیه وسلم د هغه رالېږلی پیغمبر دی، همدارنګه د لمانځه په

فرضیت او آداء کولو، زکات، حج، او د رمضان د میاشتې د روژې په نیولو په ژبه

اقرار او په زړه تصدیق (باور) وکړي.

اسلام اعتقادي او عملي اړخونه لري سربیره په عمل کولو د لمانځه، روژې، زکات

او حج په فرضیت یقین درلودل هم حتمي دي.

هڅونه:

هر زده کوونکی دې د ایمان دیوه اصل نوم واخلي.

بناغلی بنوونکی د دې ژبې د اقرار او زړه د باور (یقین) په هکله زده کوونکو ته په ساده ژبه پوره

معلومات ورکړي.

دویم لوست

د ایمان تعریف

هدف: د مؤمن به شیانو پیژندنه.

پوښتنه: ایمان یعنی څه؟

ایمان په لغت کې تصدیق او باور ته وایي او په اصطلاح کې په لاندې شیانو باندې اقرار او تصدیق ته وایي:

- په الله تعالی.

- په ملایکو (پرنبتو).

- په اسمانی کتابونو.

- په پیغمبرانو.

- د آخرت په ورځ.

- د خیر او شر اندازه د الله تعالی لخوا ده.

له مرگه وروسته په بیا ژوند باندې ایمان لرل.

همدا سبب دی چې مونږ اقرار کوو او وایو:

(آمَنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ).

یعنې ایمان لرم په الله تعالی، ملایکو، کتابونو، پیغمبرانو، او د آخرت په

ورځ او په دې باندې چې د خیر او شر اندازه د الله تعالی لخوا ده او د مرگ څخه

وروسته په بیا ژوند ون هم ایمان لرم.

هڅونه:

➤ هر یو زده کوونکی دې د یوه مؤمن به نوم واخلي.

بناغلی ښوونکی!

زده کوونکي د امنت بالله----- په ارتباط ارزیابی کړئ په پورتنیو شیانو باندې د ایمان په

هکله ورڅخه معلومات وغواړئ د امنت بالله..... محتوی ورسره تمرین کړئ.

دریم لوست

په الله تعالی باندې ایمان

هدف: په الله تعالی دایمان راوړلو څرنگوالی او د هغه د صفتونو پیژندنه
په الله تعالی باندې څرنگه ایمان لرو؟

(آمَنْتُ بِاللَّهِ كَمَا هُوَ بِاسْمَائِهِ وَصِفَاتِهِ وَقَبِلْتُ جَمِيعَ أَحْكَامِهِ أَقْرَارًا بِاللِّسَانِ وَتَصَدِّقًا بِالْقَلْبِ)
ترجمه: ایمان لرم په الله تعالی باندې لکه څرنگه چې په خپلو نومونو او صفتونو
ستایل شوی دی او قبول کړي مې دي د هغه ټول احکام، دا په ژبه زما اقرار دی او
باور او یقین دی په زړه باندې .

چې دغه اقرار او تصدیق ته په الله تعالی باندې اجمالی ایمان ویل کیږي. ځکه چې
په الله تعالی باندې یې ایمان لرل په ډیرو لنډو الفاظو سره راوړي دي. بناء په دې
مونږ یقین لرو چې الله تعالی موجود دی، یو دی، شریک نه لري، له ټولو عیبونو
څخه پاک او منزّه دی، ټول موجودات الله تعالی ته محتاج دي او الله تعالی هیڅ
چاته احتیاج نه لري. په کمالیه صفتونو موصوف دی او ټول صفتونه یې ازلي او
ابدي دي د کوم شي سره مشابهت نه لري. ټول عالم یې پیدا کړی دی او د ټولو
موجوداتو مالک دی، یوازي همدغه الله تعالی د عبادت لایق دی.

هڅونې:

- زده کوونکي دې لوست په پټه خوله سره مطالعه کړي.
- زده کوونکي دې پورتنی متن (آمَنْتُ.....) له یاده زده کړي.

ارزونه:

🚩 آیا زده کوونکو دایمان په هکله څه معلومات ترلاسه کړي دي؟

خلورم لوست

د الله تعالی په وجود دلیلونه

هدف: دالله تعالی په (شته والي) باندې پوره اعتقاد لرل.

گرانو زده کوونکو!

کله چې یوې خونې (کوټې) ته ننوځو، اود کور وسایل او لوازم منظم او پاک و وینو، نو پوهیږو چې دا خونه د یوه پوه شخص لخوا تنظیم شوې ده. همدا راز کله چې هغو شیانو ته چې په ټولګي کې دي لکه: میز، چوکۍ، دروازه، کړکۍ او نوروشیانو ته نظر کوو؛ نو پوهیږو چې دا شیان په خپله نه دي پیدا شوي بلکې هر یو یې یوه شخص جوړ کړی دی، نو څرنگه ممکنه ده دا پراخه او بې شمېره عالم لکه: ځمکه، آسمان او په کې میشت مخلوقات چې د یو دقیق نظام تابع دي او هر یو یې خپله دنده په سمه توګه سرته رسوي پرته له یو خالق او صانع څخه منځ ته راغلي وي؟

که چیرې د کایناتو نظم د علیم او توانا ذات له خوا څخه نه اداره کېدای نو د دوی او د انسان ژوند به یوه لحظه هم ممکن نه و. نو دالله تعالی شکر اداء کوو چې مونږ یې په ډیر ښکلی شکل سره پیدا کړي یو او دځمکې په سر ټول موجودات یې راته تابع کړي دي چې ورڅخه ګټه واخلو.

هڅونه:

➤ زده کوونکي دي په ډله ییزه توګه دالله تعالی د وجود په هکله خبرې وکړي.

ارزونه:

آیا زده کوونکي کولای شي دالله تعالی د وجود په هکله یو له بل سره خبرې وکړي؟

ښاغلی ښوونکی!

زده کوونکو ته وخت ورکړئ چې د الله تعالی د وجود په هکله د خپلې پوهې سره سم دلیلونه ووايي.

پنځم لوست

دالله تعالی د یووالی دلیل

هدف: دالله تعالی دیووالی له دلیل سره د زده کوونکو آشنا کول.
دالله تعالی په یووالی باندې څه دلیل لری؟

الله تعالی هغه ذات دی چې هیچا ته اړتیا نه لري، او ټول شیان د الله تعالی مخلوق دي. مونږ یقین لرو چې الله تعالی یو دی او په ذات او صفاتو کې شریک نه لري. د کوم شي د شرکت څخه پرته یې ټول کاینات په خپل قدرت پیدا کړي دي. لمر سپوږمۍ، ستوري، اور، اوبه او هوا ټول د الله تعالی مخلوق دي او دغه شیان د نورو مخلوقاتو په پیدا یښت کې هیڅ ډول اثر او گډون نه لري او نه د عبادت لایق دي. بتان چې د انسانانو په لاس جوړ شوي دي، ځان او بل چاته هیڅ ډول گټه او زیان نه شي رسولی، په هیڅ ډول دالله تعالی شریکان نه شي گڼل کیدای؛ ځکه شریک ته اړتیا لرل د عاجز او ناتوانۍ نښه ده، او هغه ذات چې عاجز او ناتوان وي یا شریک ولري د خدایي لایق نه شي کیدای.

هڅونه:

زده کوونکي دې د الله تعالی دیووالی په هکله خبرې وکړي.

ارزونه:

آیا زده کوونکو دالله تعالی د یووالی دلیل زده کړی دی؟

بناغلی بنوونکی! کولای شی د ځینو ملتونو له عقیدو څخه چې په قرآن کریم کې ذکر شوي دي او د مخلوقاتو له جملې څخه ځینی شیان دالله تعالی شریک بولي یادونه وکړی او د عقلي او نقلی دلیلونو په رڼا کې ورباندې مناقشه وکړی. اود دې آیت (لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا) او د اخلاص د سورت د محتوی په رڼا کې موضوع شرح کړی.

شپږم لوست

په ملايکو ايمان

هدف: د ملايکو پيژندنه او پر هغوی د ايمان لرلو څرنگوالی
آيا پوهيږئ چې ملايکې د الله تعالی څرنگه مخلوق دی ، او الله تعالی داسې مخلوق لري چې له نور څخه
پيدا شوی دی؟

په دې ايمان لرو چې ملايکې د الله تعالی نوراني مخلوق^(۱) دی، او له نور څخه پيدا شوي
دي نه څه خوري، نه څه څښي او هيڅ کله د الله تعالی د امر څخه سر نه غروي، کوم
کار چې د الله تعالی لخوا ورته امر وشي هغه په پوره توگه سرته رسوي، د ملايکو
تعداد ډير زيات دی خو مشهورې ملايکې يې جبرائيل، میکائيل، اسرافيل
او عزرائيل عليهم السلام دي او کومې دندې چې ورته سپارل شوي وي هغه تر سره
کوي، ځينې ملايکې د حفظه (ساتونکو)، ځينې يې د کرام الکاتبين (عزتمن ليکونکي)
نومونه لري او ځينې نورې يې (نکير منکر) په قبر کې د سوال کولو دنده په غاړه لري.
څوک چې د ملايکو له وجود څخه منکر شي کافر گڼل کيږي، د ملايکو
وجود په قرآن کریم سره ثابت شوی؛ ولې په قرآن کریم کې فقط د ځينو ملايکو
نومونه ياد شوي دي.

هڅونې:

- زده کوونکي دې د ملائکو د وجود په هکله مباحثه وکړي.
- زده کوونکي دې د لوست د متن په باره کې يوله بل څخه پوښتنه وکړي.

ارزونه:

آيا زده کوونکي پوهيږي چې مشهورې ملايکې کومې دي؟

يادونه: د عليهم السلام معنا: (سلامتي دې وي په هغوی ټولو باندې).

^۱ - ملايکه نوراني مخلوق دی، خوراک او څښاک نه کوي، نر او ښځه نه لري.

اووم لوست

په اسماني کتابونو ايمان

هدف: د آسماني کتابونو پيژندنه او پر هغو د ايمان څرنگوالی .
آيا کولی شئ د آسماني کتابونو نومونه واخلي؟

ايمان لرو چې الله تعالی د انسان د لارښوونې لپاره کتابونه او صحيفې رالېږلي دي چې دا کتابونه عبارت دي له:

۱. تورات په حضرت موسی عليه السلام.

۲. زبور په حضرت داؤد عليه السلام.

۳. انجيل په حضرت عیسی عليه السلام.

۴. او قرآن کریم په حضرت محمد (صلی الله علیه وسلم) باندې نازل شوی دی .

او هغه صحيفې چې په ځینو انبياوو (عليهم السلام) باندې نازلې شوې دي، د هغوی له جملې څخه هغه صحيفې چې په ابراهيم عليه السلام او موسی عليه السلام نازلې شوې دي ، په قرآن کریم کې ورڅخه یادونه شوې ده.

قرآن عظیم الشان د آسماني کتابونو وروستنی کتاب دی چې په حضرت محمد صلی الله علیه وسلم نازل شوی دی او له قرآن کریم څخه وروسته بل آسماني کتاب نه دی نازل شوی اونه نازلېږي، دا کتاب د پوره فصاحت ، بلاغت او شرعي احکامو لرونکی دی چې هیڅوک نه شي کولای د قرآن کریم په مثل د یوه آیت په اندازه هم څه راوړي.
هڅونې:

➤ زده کوونکي دې د لوست متن وروسته له شرحې څخه په پټه خوله مطالعه کړي.

➤ زده کوونکي دې د آسماني کتابونو په هکله مباحثه وکړي.

بناغلی ښوونکی!

زده کوونکو ته کورنۍ دنده ورکړئ چې د هغو انبياوو (عليهم السلام) نومونه یاد کړي چې کتابونه او صحيفې ورباندې نازلې شوې دي.
یادونه: صحيفې يعنې واړه کتابونه .

اتم لوست

په انبیاؤ علیهم السلام ایمان

هدف: د انبیاؤ علیهم السلام پیژندنه او په هغوی باندې دایمان طریقہ پیغمبران څوک دي او د هغوی ددندو په هکله څه ویلی شی؟

انبیاء یا پیغمبران علیهم السلام هغه کسان دي چې الله تعالی دوی د خلکو له جملې څخه د رسالت د دندې لپاره ټاکلي دي، دوی د لویو او وړو گناهونو څخه خوندي دي. مونږ ایمان لرو چې پیغمبران د انسان د لارښوونې لپاره وخت په وخت رالیږل شوي دي، دوی خپلې دندې په پوره رینتینولۍ سره سرته رسولې دي، د پیغمبرانو د لړۍ لومړنی نبي حضرت آدم علیه السلام او وروستی نبي یې حضرت محمد صلی الله علیه وسلم دی. د پیغمبرانو تعداد زیات دی او ټاکلی شمېر یې معلوم نه دی. انبیاء (علیهم السلام) ددې لپاره استول شوي چې بشریت دالله د اطاعت او عبادت لپاره راوبولي او د هغه د نافرمانۍ څخه یې وژغوري. انبیاؤ علیهم السلام ته رسولان هم وایي. د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم په راتگ سره د نورو انبیاؤ شریعتونه منسوخ شوي دي.

هڅونې:

- زده کوونکي دې د استاد له توضیح څخه وروسته لوست یو ځل په پټه خوله مطالعه کړي.
- زده کوونکي دې د لوست د محتوی په اړه خبرې وکړي.

ارزونه:

➤ آیا زده کوونکي د لوست په محتوی پوه شوي دي؟ د لوست محتوی بیانولی شي؟

بناغلی ښوونکی!

زده کوونکو ته دا څرگنده کړئ چې د اسلام پاک دین په ټولو انبیاؤ علیهم السلام باندې عقیده او ایمان لرل ضروري گڼي.

د آخرت په ورځ ایمان

هدف: د آخرت د ورځې پیژندل او پرهغې د ایمان لرلو څرنگوالی
۱- د آخرت ورځ کومه ورځ ده؟

د آخرت ورځ هغه ورځ ده چې په هغې کې انسانان بیا را ژوندي کیږي، او د خپلو کړو وړو اجرا او سزا ورکول کیږي. موږ مسلمانان عقیده لرو چې د آخرت ورځ حتماً راتلونکې ده. قرآن کریم دا ورځ د قیامت د ورځې، د حساب د ورځې، او د حشر د ورځې او داسې نورو نومونو سره یاده کړې ده. په دې ورځ کې هر څوک د خپلو هغو بنو او بدو عملونو پابلې ویني چې په دنیا کې یې کړي وي، نو هغه څوک چې له ایمان سره یې ښه عملونه ترسره کړي وي جنت ته ځي. او هغه څوک چې په دنیا کې یې بد عملونه کړي وي که یې الله تعالی ونه بښي د عمل په اندازه د دوزخ عذاب ورکول کیږي او وروسته جنت ته ځي او کافران به همیشه په دوزخ کې وي، په دې اساس د آخرت ورځ په حقیقت کې د انسانانو د بنو او بدو عملونو د حساب ورځ ده، د آخرت ورځ د قرآن کریم په آیتونو سره ثابته شوې ده. موږ مسلمانان د آخرت په ورځ ایمان لرو.

هڅونې:

- زده کوونکي دې د آخرت د ورځې په باره کې مباحثه وکړي.
- زده کوونکي دې د لوست محتوی یو له بل څخه وپوښتي.
- زدکوونکي دې ځینې ښه او بد افعال بیان کړي او د هغو مثبتې او منفي دنیوي او اخروي پایلې دې په گوته کړي.

ارزونه:

آیا زده کوونکي د آخرت دورځې له محتوی سره آشنا شوي دي؟

لسم لوست

په دې باندې ایمان چې د خیر او شر اندازه د الله تعالی لخوا ده

هدف: ددې عقیدې ټینګښت چې د خیر او شر اندازه د الله تعالی لخوا ده

مونږ عقیده لرو، چې د خیر او شر اندازه د الله تعالی لخوا ده. او الله تعالی د خیر او شر اندازه په ازل کې ټاکلې ده. په دې باید پوه شو چې په الهي تقدیر باندې ایمان لرل د اجبار معنا نه لري بلکې تقدیر د الله تعالی د علم کمال (بشپړتیا) ده چې په ازل کې په هرڅه باندې عالم دی. موږ ګورو چې انسان د کارونو په سرته رسولو کې مختار دی، ښه یا بد کارونه تر سره کولای شي. الله تعالی هیڅوک په یوه ځانګړي کار نه مجبوروي؛ بلکې هر انسان ته یې اختیار ورکړی چې د خیر پیروي وکړي او د شر څخه ځان وساتي.

هڅونې:

- زده کوونکي دې دلوست دمحتوی په هکله له یوبل سره مباحثه وکړي.
- زده کوونکي دې دلوست دمحتوی یو له بل څخه وپوښتي.

ښاغلی ښوونکی!

دلوست د موضوع په هکله زده کوونکو ته په ساده ژبه د مثالونو د څرګندولو په ترڅ کې پوره معلومات ورکړي. او هم د تقدیر په مسئله کې د الله تعالی د کامل علم وضاحت وکړي. او هم واضح کړي چې تقدیر د اجبار معنی نه لري.

یوولسم لوست

په بیا ژوندون باندې ایمان

هدف: د مرگ نه پس په بیا ژوندون ایمان لرل او د هغه پیژندنه

څوک کولای شي د بیا ژوندون لپاره یو مثال راوړي؟

د مړینې څخه وروسته بیا را ژوندي کیدل حق دي. مسلمان باید په هغه عقیده او ایمان ولري، مور ایمان لرو چې په شپیلۍ کې د حضرت اسرافیل عليه السلام د لومړي ځل پوکي څخه وروسته ټول ژوندي موجودات د یوې مودې لپاره مري. وروسته بیا د الله تعالی په امر سره د دوهم ځل لپاره حضرت اسرافیل عليهم السلام په شپیلۍ کې پوکي کوي او له هغه سره مړه موجودات بیا ژوندي کیږي. د نیکو او بدو عملونو د محاسبې لپاره چې په دنیا کې یې کړي دي حاضرېږي. نیکو کارانو ته ثواب ورکول کیږي، د الله تعالی په مهربانۍ جنت ته ځي؛ او بد کارانو ته که الله تعالی وغواړي جزا ورکول کیږي او کافران په دوزخ کې په درد ناک عذاب اخته کیږي.

هڅونې:

- زده کوونکي دې د لوست د محتوی په هکله له یوبل سره مباحثه وکړي.
- زده کوونکي دې د لوست د محتوی یوله بل څخه وپوښتي.

ارزونه:

آیا زده کوونکي په دې پوه شوي دي چې انسانان پس له مرگه بیا ژوندي کیږي؟ او په

مثال کې یې واضح کولی شي؟

بناغلی ښوونکی!

د لوست د محتوی په هکله زده کوونکو ته پوره معلومات ورکړئ او موضوع په مثالونو سره

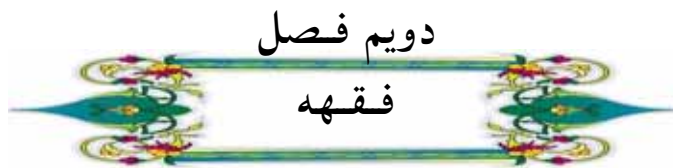
جوته کړئ.

زده کوونکو ته واضحه کړئ هغه ذات چې انسان یې د لومړي ځل لپاره پیدا کړی دی په دې

قادر دی چې بیا یې را ژوندي کړي.

تمرین

۱. د اسلام پنځه بنا گانې کومې دي؟
۲. د طبيې کلمې معنا څه ده؟
۳. د اسلام د اصولو منکر څه حکم لري؟
۴. ايمان تعريف کړئ.
۵. د آمنت بالله----- متن ووايئ.
۶. په الله تعالى څرنگه ايمان لرو؟ په خپله ژبه يې ووايئ.
۷. د الله تعالى په وجود باندې يو، يو دليل راوړئ.
۸. ملايک د الله تعالى څرنگه بندگان دي؟ بيان يې کړئ.
۹. په انبياؤ عليهم السلام څرنگه ايمان لری؟
۱۰. په آسماني کتابونو څرنگه ايمان لری؟ بيان يې کړئ.
۱۱. د آخرت په ورځ څرنگه ايمان لری؟
۱۲. د خير او شراندازه څرنگه د الله تعالى لخوا ده؟ بيان يې کړئ.
۱۳. په بيا ژوندون څرنگه ايمان لری؟ خبرې ورباندې وکړئ.

دولسم لوست

لمونځ د اسلام دويم رکن دی

هدف: دلمانځه زده کول .

له تاسو څخه کوم يو کولای شي داوداسه او تيمم په باره کې څه ووايي؟
لمونځ انسان کومو نېکيو ته را بولي؟

لکه څرنګه مو چې د اوداسه او غسل احکام په ټيټو ټولګيو کې زده کړل او همدارنګه د لمانځه خارجي او داخلي فرضونه مو هم زده کړل، اوس د لمانځه پاتې نور احکام زده کوو .

لمونځ په شريعت کې هغه اقوال او افعال دي چې په تحریمه تکبير سره پيل او د سلام په ګرځولو سره پای ته رسيږي.

لمونځ د اسلام ډير اساسي رکن دی ، چې په قرآن کریم کې يې څو ځله ذکر راغلی دی .
د لمانځه اداء کول انسان د نیکو کارونو کولو ته دعوتوي او له ناوړه کارونو څخه يې منع کوي.

هڅونې:

- زده کوونکي دې د لمانځه د تعريف او اهميت په هکله خبرې وکړي.
- زده کوونکي دې يو ځل د لوست متن په پټه خوله مطالعه کړي، او بيا دې د لوست لنديز په ساده ژبه تکرار کړي .

ارزونه : څوک کولای شي لمونځ تعريف او د هغه شرطونه او ارکان ووايي ؟
آيا زده کوونکي د لمانځه د شرطونو او رکنونو تر منځ فرق کولای شي ؟

بناغلی بنوونکی ! د دغه لوست اساسي ارکان او دا چې لمونځ انسان د ناوړه کارونو څخه څرنګه منع کوي، زده کوونکو ته په ساده ژبه بيان کړئ .

ديارلسم لوست

د لمانځه واجبات

هدف: د لمانځه د واجباتو پيژندنه
د لمانځه واجبات کوم دي؟

د لمانځه واجبات په لاندې ډول دي:

۱. د لمانځه په ټولو رکعتونو کې د (الحمد لله) ويل .
 ۲. د (الحمد لله) څخه وروسته د يو سورت لوستل .
 ۳. لومړۍ قعده په درې اوڅلور رکعتي لمونځونو کې .
 ۴. په دواړو قعدو کې د (التحيات تر عبده ورسوله) پورې ويل .
 ۵. په جهري لمونځونو کې د امام له پاره په جهر سره قرائت ويل (الحمد لله او سورت).
 ۶. په خفيه لمونځونو کې په خفيه سره قرائت ويل .
 ۷. د وتر لمونځ په درېم رکعت کې د قنوت د دعا ويل .
 ۸. په اطمینان او آرامۍ سره د ارکانو اداء کول .
 ۹. د امام پيروي کول .
- که له پورتنیو واجباتو څخه کوم يو په سهوې سره پاتې شي لمونځ يې ناقص گڼل کيږي، د سهوې سجده لارمېږي .

هڅونه:

➤ هر زده کوونکی دې د يوه يوه واجب نوم واخلي. او په لمانځه کې دې په عملي توگه اداء کړي

بناغلی بنوونکی!

شاگردانوته د واجباتو حفظول دکورنۍ دندې په توگه ورکړئ.

خوار لسم لوست

د لمانځه سنتونه

هدف: د لمانځه د سنتو پيژندنه.

پوښتنه: سنت څه ته وايي او د لمانځه سنتونه کوم دي؟

سنت هغه عمل ته وايي چې حضرت محمد صلی الله عليه وسلم ډیره موده اداء کړي او کله کله يې ترک کړي هم وي، په لمانځه کې د سنتو رعايت لمونځ تکميلوي او ثواب يې زيا تيرې. که په لمانځه کې د سنتو څخه کوم يو قصداً يا سهواً ترک شي لمونځ نه باطلېږي او د سهوي سجده هم په لمونځ کوونکي نه لزمېږي مگر د لمانځه ثواب يې کمېږي. د لمانځه سنتونه په لاندې ډول دي:

۱. د نارينه و لپاره د غوږونو تر نرميو پورې د دواړو لاسونو پورته کول. او د بنځو لپاره تر اوږو پورې پورته کول سنت دي.
۲. د نارينه لپاره بنی لاس په چپ لاس ايښودل او ترنامه لاندې نيول او د بنځې لپاره په سينه ايښودل سنت دي.
۳. د **سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ... ويل.**
۴. د **«أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ»** او **«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»** ويل.
۵. د **«وَلَا الضَّالِّينَ»** د ويلو وروسته په خفيه توگه آمين ويل.
۶. په رکوع کې درې ځله **«سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ»** او په سجده کې درې ځله **«سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى»** ويل.
۷. د امام لپاره د **«سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ»** او د مقتدي لپاره د **«رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ»** او د تنها لمونځ کوونکي لپاره د دواړو ويل.
۸. د فرضو په دوو اخيرنيو رکعتونو کې د **«الْحَمْدُ لِلَّهِ»** ويل.

۹. د انتقالو د تکبیرونو، «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ» او امام ته په جهر سره سلام ویل.
۱۰. د نارینه لپاره په داسې ډول کیناستل چې چپه پښه اواره کړي او ښی پښه یی درولې وي او ښځې دواړه پښې ښی خواته وباسي او کیني.
۱۱. د «الْتَحِيَّاتُ...» ویلو څخه وروسته درود او دعا ویل.
۱۲. ښي او چپ طرف ته سلام گرځول.

هڅونې:

- زده کوونکي دي دلمانځه سنتونه په ډله ییزه توګه تمرین کړي.
- دستو په هکله دې یو له بل څخه پوښتنې وکړي.

ارزونه:

آیا زده کوونکو د لمانځه سنتونه زده کړي دي؟

ښاغلی ښوونکی!

دا برخه په دوه درسی ساعتونو کې تدریس کړئ.

پنځه لسم لوست

دلمانځه مستحبات

هدف: د لمانځه د مستحباتو پيژندنه

مستحب څه ته وايي او د لمانځه مستحبات كوم دي؟

د مستحباتو په مراعات كولو د لمونځ كوونكي ثواب زياتېږي او په پريښودلو سره يې څه باک نشته .

د لمانځه مستحبات په لاندې ډول دي:

۱. هغه شيانوته چې حضور خرابوي، نه كتل .
۲. د تشاوب (خوله وازولو) په وخت كې د چپ لاس په څټ سره خوله پټول مستحب دي.
۳. د توان په اندازه د ټوخي دفع كول مستحب دي.
۴. د (حَى عَلَى الصَّلَاةِ) د ويلو په وخت كې لمانځه ته پورته كيدل مستحب دي.
۵. دامام لپاره د (قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ) ويلو په وخت كې په لمانځه پيل كول مستحب دي.
۶. د لسټوني څخه د لاسونوايستل مستحب دي.

هڅونې:

- زده كوونكي دې دلمانځه د مستحباتو په هكله يو له بل څخه پوښتنې وكړي.
- زده كوونكي دې د لمانځه مستحبات تمرين كړي.

ارزونه:

آيا زده كوونكي د مستحباتو نومونه اخیستلی شي؟

شپاړسم لوست

دلمانځه مکروهات

هدف: د لمانځه د مکروهاتو پیژندنه
مکروه څه ته وايي او په لمانځه کې مکروهات کوم دي؟

مکروه بد او ناخوښه اعمالو ته وايي، د لمانځه مکروهات ټول هغه شيان دي چې د لمانځه له ادبونو سره سمون نه لري. په لمانځه کې د مکروهاتو مرتکب کيدل که څه هم لمونځ نه فاسدوي مگر د ثواب په کمولو کې اغيزمن رول لري. د فقهي په کتابونو کې د زياتو مکروهاتو نوم اخیستل شوی دی چې د هغوله جملې څخه د لمونځ کوونکي له خپلو جامو، بدن، او نورو غړو سره د لوبې کولو نوم اخلو.

هڅونې:

- زده کوونکي دې لوست داستاد له توضیح څخه وروسته په پټه خوله مطالعه کړي.
- زده کوونکي دې په ډله بيزه توگه يو د بل څخه پوښتنې وکړي.

ارزونه:

🚩 آیا زده کوونکي کولای شي د لمانځه د څو مکروهاتو نومونه ذکر کړي؟

ښاغلی ښوونکی! زده کوونکو ته دنده ورکړئ چې په خپلو کتابچو کې د لمانځه مکروهات وليکي، او همدارنگه زده کوونکي دې د لمانځه مکروهات په خپلو کورونو کې له خپلو دوستانو سره تکرار کړي.

اووه لسم لوست

دلمانځه فاسدوونکي

هدف: دلمانځه دمفسداتو پيژندنه

څوک کولی شي چې دلمانځه دمفسداتو نومونه واخلي؟

د لمانځه فاسدوونکي هغه عملونه دي چې د لمانځه د فاسدولو سبب کيږي چې په لاندې ډول بيانېږي:

۱- په لمانځه کې څښل او يا د هغه شي خوړل چې د نخود له دانې څخه يې حجم او وزن زيات وي.

۲- په لمانځه کې خبرې کول اگر که سهواً هم وي.

۳- اه ، اوه کول.

۴- بيهوشي (بي خوده کيدل).

۵- په داسې توگه خدا کول چې په خپله يې اواز واورې.

۶- په لمانځه کې داسې عمل کول چې ليدونکی فکر وکړي چې دا شخص په لمانځه کې نه دی.

۷- په ژبه يا لاس سره د سلام ځواب ورکول.

۸- د غم، درد، يا خوشحالي له کبله په لوړ اواز ژړل.

۹- د عورت لو ځوالي د لمانځه په بشپړ رکن کې.

۱۰- پرته له خپل امام څخه بل چاته فتحه ورکول.

۱۱- په «يَرْحَمُكَ اللَّهُ» سره د عطسې (پرنجې) ځواب ورکول.

۱۲- د قبلي څخه خپله سينه گرزول.

۱۳- داسې عمل ترسره کول چې اصلاً د لمانځه څخه نه وي لکه تلل، جامه اغوستل....

پورتنې شيان ټول د لمانځه فاسدوونکي دي که د لمونځ کوونکي څخه صادر شي لمونځ يې فاسدېږي او بايد له سره يې را وگرځوي.

هڅونه: زده کوونکي دي د لمانځه د مفسداتو په هکله په گروپي توگه مباحثه وکړي.

ارزونه:

آيا زده کوونکو د لمانځه مفسدات زده کړي دي؟

اتلسم لوست

د سهوي سجده

هدف: د سهوي سجده او د لازميدو د وخت څرنگوالي
د سهوي سجده په لمونځ کوونکي څه وخت لزميږي؟

کله چې لمونځ کوونکی د لمانځه د واجباتو څخه يو هم پرېږدي او يا په لمانځه کې د داخلي فرايضو په ادا کولو کې وروسته والی راولي او يا يې تکرار وکړي، د سهوي سجده پرې لزميږي.

مثلاً: د واجب د پرېښود لو مثال لکه: لمونځ کوونکی چې د «الْحَمْدُ لِلَّهِ» ويل پرېږدي. د فرضو په اداء کولو کې وروسته والی لکه: د اول تشهد د ويلو څخه وروسته درود شريف پيل کړي. او د فرضو د تکرارولو مثال لکه: دوه ځلې رکوع يا درې ځلې سجده تکرار کړي که چيرې يو شخص په يوه لمانځه کې څو واجبات پرېږدي فقط يو ځل پرې د سهوي سجده لزميږي.

د سهوي سجده په داسې طريقې سره ادا کيږي چې د تشهد د ويلو څخه وروسته لمونځ کوونکی يوه طرف ته سلام گرځوي او بيا دوه ځله سجده کوي، له سجدي وروسته تشهد، درود او دعا وايي او وروسته بني او چپ طرف ته سلام گرځوي.

هڅونه:

درې تنه زده کوونکي دې د هغه څه نومونه واخلي چې د سهوي سجده پرې لزميږي.

ارزونه:

آيا زده کوونکو هغه ځايونه پيژندلي چې د سهوي سجده پرې لزميږي؟ او په دې پوهيږي چې د سهوي سجده څه وخت او څرنگه اداء کيږي؟

نولسم لوست

اذان او اقامت

هدف: دا اذان او اقامت د کلمو پيژندنه.
څوک کولی شي اذان وکړي يا اقامت ووايي؟

د پنځه وخته لمونځونو او همدارنگه د جمعي د لمانځه له پاره اذان کول سنت دي. اذان د لمانځه دوخت د داخليدو څخه وروسته کيږي. که څوک د لمانځه دوخت له داخليدو څخه د مخه اذان وکړي هغه به خامخا راگرځوي. د اذان کلمې په لاندې ډول دي:

اَللّٰهُ اَكْبَرُ	اَللّٰهُ اَكْبَرُ
اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ	اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ
اَشْهَدُ اَنْ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ	اَشْهَدُ اَنْ مُحَمَّدًا رَسُوْلُ اللّٰهِ
حَتّٰى عَلٰى الصَّلَاةِ	حَتّٰى عَلٰى الصَّلَاةِ
حَتّٰى عَلٰى الْفَلَاحِ	حَتّٰى عَلٰى الْفَلَاحِ
اَللّٰهُ اَكْبَرُ	اَللّٰهُ اَكْبَرُ
لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ	

اقامت د اذان په څېر دی یوازې د «حَتّٰى عَلٰى الْفَلَاحِ» څخه وروسته دوه ځله «قَدْ قَامَتِ الصَّلٰوةُ» ویل کیږي، د سهار په اذان کې وروسته له «حَتّٰى عَلٰى الْفَلَاحِ» څخه دوه ځله «الصَّلٰوةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ» ویل کیږي.
هڅونه:

➤ زده کوونکي دې دا اذان او اقامت کلمې په گروپي توگه تمرین کړي.
ارزونه:

📌 آیا زده کوونکو دا اذان او اقامت کلمې زده کړې دي؟
بناغلی بسوونکی! د اذان او اقامت له یاده زده کول زده کوونکو ته د کورنۍ دندې په توگه ورکړی.

شلم لوست

د جماعت د لمانځه د اداء کولو طریقه او ثواب

هدف: د جماعت د لمانځه د اداء کولو د طریقې پیژندنه اود هغه ثواب.
د جماعت د لمانځه په هکله څه معلومات لری؟
څوک کولای شي د جماعت د لمانځه د فضیلت په هکله خبرې وکړي؟

په جماعت سره د لمانځه اداء کول مؤکد سنت دي او زیات ثواب لري. په جماعت سره لمونځ اداء کول د مسلمانانو په منځ کې محبت، دوستي او پیژندنه زیاتوي، د یووالي او مرستې لاره پرانیزي، د جماعت د اداء کولو لپاره په یوه جومات کې راټولیدل مسلمانان د یو او بل له حال څخه خبروي. د یوه او بل د مشکلاتو په هکله فکر کوي او د حل لارې یې پیدا کوي له دې کبله د جماعت لمونځ له تنها لمانځه څخه اووه ویشت (۲۷) درجې زیات ثواب لري او پرته له شرعي عذر څخه د جماعت لمونځ پرېښودل گناه گنل کیږي.

کله چې وخت داخل شي نو اذان ویل کیږي وروسته له اذان څخه مسلمانان د جماعت د اداء کولو لپاره جومات ته ځي. وروسته اقامت ویل کیږي لمونځ کوونکي اوږه په اوږه په صفو نو کې په خپل امام پسې اقتداء کوي، امام په جهر سره تکبیر (الله اکبر) وايي او مقتديان ورو تکبیر وايي. له تکبیر څخه وروسته امام او مقتديان (سبحانک...) په خفیه ډول سره وايي، امام به د (اعوذ بالله..... او بسم الله.....) له ویلو وروسته که د ما سپښین، یا مازیگر لمونځ وي په خفیه فاتحه او یو بل سورت لولي، که چېرې د ما بنام، ماخوستن، یا سهار لمونځ وي نو امام په جهر سره د فاتحې او یو بل سورت لولي او کله چې امام د فاتحې سورت په پای کې ((وللضالین)) ووايي امام او مقتديان ورو ((آمین)) وايي. د سورت له ویلو وروسته امام په جهر سره تکبیر (الله اکبر) وايي او مقتديان په خفیه سره ((الله اکبر)) وايي، ټول

رکوع ته ټیټیږي، د رکوع د ادا کولو څخه وروسته امام «سمع الله لمن حمده» وايي، له رکوع څخه پورته کیږي، مقتديان (ربنا لك الحمد) وايي او له امام سره يو ځای له رکوع څخه پورته کیږي. وروسته امام په جهر او مقتديان په خفيه سره تکبير وايي، سجدي ته ځي، په سجده کې له درې ځله تسبيح (سبحان ربی الاعلی) ویلو څخه وروسته امام په جهر او مقتديان په خفيه سره تکبير وايي، له سجدي څخه پورته کیږي، يوه لحظه ارام کيني بيا دويمې سجدي ته ځي، د دويمې سجدي له ادا کولو وروسته امام په جهر او مقتديان په خفيه سره تکبير وايي، دويم رکعت ته پورته کیږي، دوهم رکعت د «بسم الله الرحمن الرحيم» په ویلو سره پیل کوي، د فاتحې سورت او یو بل سورت په کې وايي. بيا د اول رکعت په شان دويم رکعت اداء کوي بيا قعده کوي، په قعده کې التحیات او تشهد وايي که چېرې لمونځ درې یا څلور رکعتي وي پاتې رکعتونه هم د لومړيو په شان اداء کوي، بيا په آخره قعده کې سربيره په التحیات او تشهد درود او دعا وايي. په پای کې لومړی بني او بيا چپ خوا ته سلام کرځوي.

هڅونه:

زده کوونکي دې د جماعت لمونځ یو وار بیان کړي؟

ارزونه:

آیا زده کوونکو د جماعت لمونځ زده کړی دی؟

آیا زده کوونکي د جمعي او انفرادي لمونځ ترمنځ توپیر کولای شي؟

بناغلی بنوونکی!

زده کوونکو ته دنده ورکړئ چې مسجد ته لاړشي او د جماعت دلمانځه څرنگوالی زده کړي. او هغه موضوعات چې پرمقتديانو پورې مربوط دي په ساده ژبه واضح کړي.

یوویشتم لوست

د مسافر لمونځ

هدف: د مسافرانو لمونځ پیژندنه .

څوک کولای شي چې د مسافر او مقیم د لمونځونو تر منځ فرق بیان کړي؟

داسې یو ځای ته تلونکي ته چې تر هغه ځایه پورې د درې شپو او ورځو په اندازه په پلي یا د اوبن په مزل چې په هواره ځمکه تقریبا د (۸۶) شپږ اتیا کیلو مترو په اندازه لار ووهي مسافر ویل کیږي، که مسافر پلي وي یا په موټر او یا الوتکه کې ناست وي . څلور رکعتي لمونځ به دوه رکعته اداء کوي . درې رکعتي لمونځونه به په خپل حال اداء کوي . سنت لمونځونه ورته معاف دي . او که یې بیرته نه وه نو اداء کول یې افضل دي .

که مسافر څلور رکعتي لمونځ پوره اداء کړي فرض یې له غاړې ساقطیږي، او که لومړۍ قعده ورڅخه ترک شي لمونځ یې فاسدیږي . که مسافر منزل ته د رسیدو نه وروسته هلته د پنځلسو او یا زیاتو ورځو لپاره د پاتې کیدو نیت وکړي نو په ده باندې لزمه ده چې څلور رکعتي لمونځ پوره اداء کړي . د اقامت (پاتې کیدو) موده پنځلس ورځې ده اوله دې څخه په کمه موده کې د اقامت نیت نه صحیح کیږي .

که مسافر په مقیم امام پسې اقتداء وکړي د امام په پیروی دې لمونځ پوره اداء کړي او که دی په خپله امام و نو د دوو رکعتونو په اداء کولو سره به سلام

وگرځوي. نو مخکې له مخکې دې خلکو ته ووایي چې زه مسافر یم تاسې خپل
لمونځ پوره کړئ. که له مسافر څخه څلور رکعتي لمونځ پاتې وي د اقامت په
حال کې به هم دوه رکعته راگرځوي او د حضر د لمانځه قضایي د سفر په حالت
کې پوره اداء کېږي.

میرمن د پاتې کیدو په نیت کې د خپل خاوند او عسکر د خپل قوماندان تابع دی.

هڅونه:

زده کوونکي دې د مسافر د لمانځه په هکله یو له بل سره خبرې وکړي.

ارزونه:

بناغلی بنوونکی دې د مسافر د لمانځه په باره کې نور زیات معلومات زده کوونکو ته ورکړي.

دوه ويشتم لوست

د ناروغ لمونځ

هدف: د ناروغ د لمانځه د اداء کولو د طريقي پيژندل.
آيا د روغ او ناروغ د لمانځه تر منځ فرق کولای شئ؟

لمونځ يو مهم عبادت دی ډير فضيلت لري. د ناروغۍ په وخت کې هم د مسلمان له غاړې څخه نه ساقطېږي. کله چې ناروغ ته د لمانځه کول په ولاړه سخت شول په ناسته دې لمونځ د رکوع او سجده سره اداء کړي. که رکوع او سجده يې هم نه شوای کولای په اشاره دې لمونځ داسې وکړي چې د سجده اشاره يې د رکوع له اشارې څخه ټيټه وي. ناروغ دې د سجده کولو له پاره کوم لوړ شی مخ ته نه ږدي، که ناروغ د ناستې توان نه درلود نو ستوني ستغ دې داسې واچول شي چې پښې يې قبلې ته وي. په اشاره دې لمونځ وکړي که په اړخ باندې داسې واچول شي چې مخ يې قبلې ته وي هم صحيح دی. که د اشارې توان ونه لري لمونځ دې پرېږدي تر څو چې جوړ شي او د سترگو او وروځو او زړه په اشارې لمونځ نه صحيح کيږي.

هڅونه:

زده کوونکي دې د مريض د لمانځه په هکله يو له بل سره خبرې وکړي.

ارزونه:

آيا زده کوونکي کولای شي چې د مريض لمونځ تشریح کړي؟

آيا زده کوونکو د مريض د لمانځه د اداء کولو ترتيب زده کړی دی؟

بناغلی بنوونکی دې د ناروغ د لمانځه پورتنۍ طريقه په زده کوونکو باندې عملي کړي.

درويشتم لوست

د جمعې لمونځ

هدف: د جمعې د لمانځه د ادا کولو د وخت او طريقې پيژندل.

د جمعې د لمانځه د ادا کولو شرطونه کوم دي؟

څوک کولای شي د جمعې د لمانځه گټې بيان کړي؟

د جمعې لمونځ دوه رکعته دی او په هر مسلمان چې عاقل ، بالغ او ازاد وي فرض دی ، په هغه صورت کې چې مسافر ، ناروغ يا بل هغه څوک چې د جمعې لمونځ پرې فرض نه وي او د جمعې لمونځ اداء کړي د ماسپينين لمونځ پرې نشته.

د جمعې لمونځ په هغه ځای کې ادا کيږي چې سلطان يا د هغه نايب موجود وي ، د جمعې د لمانځه وخت د ماسپينين د لمانځه وخت دی چې لږ تر لږه پرته له امام نه بايد درې تنه په کې گډون ولري ، د جمعې د لمانځه ځای ته د تللو عامه اجازه هم شرط ده. د جمعې د لمانځه د ادا کولو له پاره دوه ځله اذان کول سنت دي؛ چې په لومړي اذان سره بايد ټول مسلمانان خپل کاروبار پرېږدي. او د لمانځه د ادا کولو لپاره حاضر شي. کله چې امام په منبر کېني دويم اذان امام ته مخامخ کيږي او امام خطبه لولي او د دواړو خطبو تر منځ دې لږ کيني ، د خطبې ويلو په وخت کې مقتديان بايد خامخا خطبې ته غوږ ونيسي .

که چيرې يو څوک د جمعې په لمانځه کې له امام سره په تشهد ((التحيات...)) لوستلو کې شريک شي د جمعې لمونځ يې نيولی دی ، د جمعې دوه رکعته لمونځ دې د مسبق په شان ادا کړي. که چيرې څوک د جمعې د لمانځه د ادا کولو وس ونه مومي د ماسپينين لمونځ دې وکړي.
هڅونه:

➤ زده کوونکي دې د جمعې د لمانځه د ادا کولو د شرطونو په اړوند په خپلو کې سره خبرې وکړي او د پوښتنو او ځوابونو په توگه دې تمرين کړي .
ارزونه: د جمعې د لمانځه د ادا کولو شرطونه کوم دي؟
لارښوونه:

✚ بناغلی ښوونکی دې د جمعې د لمانځه گټې زده کوونکوته پوره بيان کړي.

ددویم فصل تمرین

- ۱- د اسلام ارکان شو ، او لمونځ یې خووم رکن دی؟
- ۲- ایا د سنتوپه ترک سره د سهوې سجده لازمیرې؟
- ۳- مکروه څه ته وایې؟
- ۴- پلټی و هل په لمانځه کې جواز لري او که نه؟
- ۵- د پنځو هغو شیانو چې لمونځ پرې فاسدیرې نومونه واخلي!
- ۶- د سهوې د سجدې کولو طریقه بیان کړی!
- ۷- اذان او اقامت څه فرق لري؟
- ۸- د جماعت لمونځ د یوازي لمانځه سره څه فرق لري؟
- ۹- ایا تشهد موزده دی ویې وایې!
- ۱۰- درود شریف ولولئ!
- ۱۱- په لمانځه کې کومه دعا لولئ؟
- ۱۲- سجده سهوه په کوم حالت کې لازمیرې؟
- ۱۳- د مسافر د لمانځه په هکله څه معلومات لری ویې وایې!
- ۱۴- د ناروغ او روغ لمونځ څه فرق لري؟
- ۱۵- د جمعې لمونځ خور کعتته دی او څه ډول ادا کیږی؟
- ۱۶- د سترگو، وروځو او زړه په اشاره لمونځ کول جواز لري؟

دریم فصل

خلیر ویشتم لوست

د اخلاقو ارزښت

هدف: د ښه خوی د ارزښت پیژندنه او دانسان په شخصیت کې د هغه اثر .

پوښتنه: آیا تاسو د اخلاقو ارزښتونه پیژنئ؟

د ښو خویونو درلودل د اسلام د مبارک دین د ارشاداتو له جملې څخه دي .

هغه څوک چې ښه اخلاق او ښه خوی ولري په خلکو گران وي ، او احترام یې کوي . د ښو

خویونو درلودل او ادب، د زده کوونکو د ښې تربیې دلیل دی ، همدارنگه د یوې ټولني

پر مختگ او نیکمرغي د نیکو اخلاقو لرونکو انسانانو پورې اړه لري .

د نیکو اخلاقو او ښو خویونو په واسطه کولای شو چې هم خپلې او هم د ټولني

ستونزې لیرې کړو .

غوره اخلاق عبارت دي له :

تقوا، ریښتینولي، حياء، امانت ساتل، ترحم، خیر غوښتنه، ښښه، وفا، عدالت،

احسان او نیکي، له نورو سره مرسته او کومک او داسې نور نیک صفتونه.

په دې اساس په زده کوونکو لازم دي چې د بنو اخلاقو او بنو خویونو په لرلو خپل
ځانونه د ټولني وگړو ته د منلو وړ کړي.

هڅونې:

➤ زده کوونکي دې لوست په پټه خوله مطالعه کړي.

➤ زده کوونکي دې د بنو خویونو په هکله مباحثه وکړي.

ارزونه:

✚ ایا زده کوونکو د بنو اخلاقو ارزښت درک کړی دی که نه؟

بناغلی بنوونکی دې د بنو خویونو په باره کې زده کوونکو ته څو لنډې کیسې وکړي.

پنځه ويشتم لوست

انساني کرامت

هدف: د انساني کرامت پېژندنه:

الله تعالی انسانان عزتمن پيدا کړي دي او پر نورو ټولو مخلوقاتو يې ورته عزت وربخښلی دی؛ نو پر ټولو لازمه ده، چې تر څو ژوندي اوسي دغه عزت خوندي وساتي.

د انسان کرامت او عزت پدې کې دی، چې له الله تعالی او دهغه له رسول صلی الله علیه وسلم څخه پیروي وکړي. هر څومره، چې یو انسان له الله جل جلاله او دهغه له رسول صلی الله علیه وسلم څخه پیروي کوونکی وي په هماغه کچه د کرامت او عزت وړدی.

د انساني کرامت څخه برخمن انسان پداسې حال کې چې الله تعالی، پر خپلو اعمالو څارونکی گڼي هېڅکله هم گناه ته نه نیردې کېږي.

هغه څوک چې دخپل ځان او نورو د مقام او کرامت ساتلو کې پاملرنه نه کوي؛ نو د خپل نفس ذلیلو او ټیټو غوښتنو ته غاړه ږدي، د ذلت او پستۍ سره مخ کېږي او خپل مقام له لاسه ورکوي.

غلط کارونه کول، گناه ته مخ اړونه او اخلاقي کمزورې او منفي نفسي غوښتنو ته تسلیمېدل د کمزورو او ضعیف النفسه انسانانو له کارونو څخه دي.

فقير، چي عزت النفس لري؛ سوال اوغلا نه کوي؛ عالم، چي د نفس کرامت په پام کې نيسي؛ لويي نه کوي اوله نورو خپل علم پټ نه ساتي. پاچا، که وغواړي چي خپل عزت النفس وساتي نو پر نورو ظلم نه کوي. او د انصاف اصول مراعاتوي. د هر چا عزت او مقام د هغه د همت په کچه دی او عزت او انساني کرامت ته د رسېدلو لپاره د الله لوري ته رجوع کول او حکمونو يي منل دي.

هڅونې:

زده کوونکي دې د انساني نفس د کرامت په هکله په ټولگي کي په ډله ييزه توگه خبرې وکړي.

ارزونه:

آيا زده کوونکي د انساني کرامت په هکله په څه پوهيدلي دي؟

شپږ ويشتم لوست

د سلام ديني او ټولنيز ارزښت

هدف: د سلام د ديني او ټولنيز ارزښت سره اشنا کېدل او ځان پرې عادت کول.

آيا د سلام په ديني او ټولنيز ارزښت باندې پوه ياست؟

څوک کولای شي د سلام د ارزښت په هکله خبرې وکړي؟

زموږ په دين کې سلام ويل سنت دي، ځکه سلام ويل دښمني او عداوت له منځه وړي اود دوستۍ او محبت سبب گرځي. بايد پوه شو چې سلام ويل سنت دي او ځواب يې واجب دی. د سلام لفظ دادی (السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ) او ځواب يې (وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ) دی. ښه زده کوونکی هغه دی چې د هر چا سره مخامخ شي هغه ته سلام واچوي او کله چې ښوونځي ته ځي خپلو ټولگيو الو او ښوونکو ته سلام اچوي او کله چې خپل کور ته ځي د کورنۍ غړو ته سلام اچوي. په دې هم بايد پوه شو چې واړه بايد لويانو ته او سپاره پياده خلکو ته سلام واچوي. د مسلمان له ښوخيو څخه يو دادی هغه څوک چې ورسره مخامخ کېږي په سلام ويلو کې ورڅخه مخکې شي او که څوک پيژني يايې نه پيژني سلام پرې واچوي.

هڅونې:

زده کوونکي دې دوه دوه تنه په خپلو کې یوبل ته سلام واچوي.

➤ زده کوونکي دې د سلام کلمې سمې زده کړي.

ارزونه:

🚩 آیا زده کوونکو د سلام او د سلام د ځواب کلمې زده کړې دي؟

بناغلی بنوونکی دې زده کوونکو ته د سلام گټې بیان کړي او تشویق دې کړي چې په کورنۍ او

لاره کې هر چاته سلام واچوي.

اووه ویشتم لوست

د ملاقات آداب

هدف: د ملاقات او خبرو کولو د آدابو پیژندنه .
آیا د ملاقات له ادبوسره څه آشنایی لری؟

د اسلام سپېڅلي دين مونږ ته لارښوونه كړې ده چې كه يو څوك وغواړي د چا كور ته داخل شي بايد اجازه وغواړي، درې ځله دې دروازه وټكوي، كه چېرې د كور څښتن اجازه وركړي كولاى شي په ډير احترام او سلام ويلو سره داخل شي او كه چيرې يې اجازه ورنه كړه بايد پرته له دې چې خپه شي را وگرځي.

د ملاقات او خبرو په وخت كې بايد په ډېرو سمو كلمو او تعبيرونو سره خبرې وكړي او د خبرو كولو نوبت رعايت كړي. د خبرو كولو په ترڅ كې د نورو د خبرو قطع كول او په خبرو كې څوك نه تحقيرول د ديني اخلاقو څخه دي. د اسلام په مبارك دين كې د هر مجلس لپاره ادبونه دي چې د هغو رعايت د مجلس په اهل باندې لازم دي.

هڅونې:

- زده كوونكي دې د ملاقات او د مجلس د ادابو په هكله مباحثه وكړي.
- زده كوونكي دې لوست په پټه خوله مطالعه كړي.

بناغلی ښوونكیه !

دالوست د سوال او ځواب په میتود تکرار کړئ نتیجه ورڅخه واخلي. اوزده کوونکو ته یې وړاندې کړئ.

اته ويشتم لوست

د بي فايدي خبروڅخه ځان ساتنه

هدف: د بي فايدي خبروڅخه ځان ساتنه او ورڅخه ځان ساتنه

څوك كولى شي دبېهوده خبرو زيانونه بيان كړي؟

د مسلمان د ډېرو بنوڅويونو څخه يو هم د خپلې ژبې ساتنه ده. مسلمان دنده لري

چې د بي ځايه او بي گټو خبرو څخه خپله ژبه خوندي وساتي.

هره بڼه او بده خبره چې مسلمان يې كوي ملايكې يې ليكي او محفوظه يې ساتي او

د قيامت په ورځ يې د هغې د ويونكي په وړاندې ږدي.

په يو مبارك حديث كې راغلي دي چې ژبه انسان د دوزخ په اوركې غورځوي

نوڅوك چې د اسلامي اخلاقو پيرو، وي، د بدو الفاظو، بي فايدي خبرو، كنځلو او

لعنت ويلو څخه خپله ژبه ساتي.

په يوه بل مبارك حديث كې راغلي دي چې (مسلمان خوى دادى چې

پرچالعت نه وايي) حتى تردې چې د اسلام په مبارك دين كې پرحيواناتو اونورو

موجوداتو هم لعنت ويل گناه ده.

بي ځايه خدا كول، بي گټې وينا، په بدو نومونو او القابو سره د خلكو

يادول، هغه ټوكې چې دروغ په كې وي، او د چا د خفگان سبب شي لويه گناه گڼل

شوي ده.

د پوهې او اخلاقو لرونکي هېڅکله دروغ نه وایي. بې گټې خبرې نه کوي.
کوم وخت چې غواړي خبرې وکړي په ځای او سنجش سره سمې خبرې کوي او زیار
با سي چې په خبرو کې یې دروغ نه وي.

هڅونې:

- زده کوونکي دې په ګروپي ډول لوست ووايي.
- زده کوونکي دې د لوست د محتوی په هکله مباحثه وکړي.

ارزونه:

✚ آیا زده کوونکي د لوست په محتوی او هدف پوه شوي دي؟

نهه ویشتم لوست

د نظافت (پاکي) گتې

هدف: د نظافت له گتو سره آشنایي

نظافت څه گتې لري؟

د اسلام په پاک دين کې په نظافت باندې امر شوی دی او هغه دایمان جزء بلل شوی دی. د ژوند پاک چاپېريال هم په اسلام کې زیات ارزښت لري. غسل، د جامو پاکوالي، د ځان پاکوالي، د مسواک استعمال، د نوکانو اخیستل او استنجاء دا ټول په اسلام کې د روغتیا د ساتنې لپاره ضروري دي.

نوهر انسان ته لازمه ده چې د خپل ځان، جامو، خوراک او د خښلو د اوبو پاکوالي ته پام وکړي او د ناپاکو خوړو او نورو خرابو شيانو څخه چې په سرک او کوڅو کې پراته وي ځان وساتي ځکه چې گردونه، دورې او مچان پرې ناست وي او د انسان د رنگارنگ ناروغيو سبب کېږي.

ښه او با تربیه زده کوونکي همیشه د خپل ځان په پاکوالي کې کوښښ کوي. هغه خلک چې خپل نظافت ته پاملرنه کوي، خلک ورته د قدر او احترام په سترگو گوري. او هغه خلک چې خپل نظافت ته پاملرنه، نه کوي، سربیره پر دې چې د ده صحت او روغتیا ته زیان رسوي او په ناروغيو اخته کېږي نور خلک هم هغه ته په بده سترگه گوري.

هڅونې:

➤ زده کوونکي دې د لوست متن په چوپتیا سره مطالعه کړي.

➤ زده کوونکي دې د لوست د محتوی په هکله مباحثه وکړي.

ارزونه: آیا زده کوونکو د نظافت گټې پیژندلې دي؟

دیرشم لوست

خپلې روغتیاته پاملرنه

هدف: دروغتیا له ارزښت سره دزده کونکو آشنایي

آیا دخپل بدن په هکله مو خپله دنده پیژندلې ده؟

آیا د سگریټو او نسوارو په زیان پوه یاست؟

روغتیا د الله تعالی د ډیرو لویو نعمتونو څخه ده. د اسلام په سپېڅلي دین کې په هر انسان باندې د هغه خپل ځان حق لري او د خپل ځان د حق ساتنه د انسان لومړنۍ دنده گڼل شوې ده؛ نو باید هوښیار انسان د خپل ځان په ساتنه کې کونښن وکړي او ورته متوجه وي.

هغه خلک چې د خپل ځان ساتنې ته پاملرنه، نه کوي او یا د ناپوهو خلکو په عملونو دوکه کیږي، او بې له دې چې خپل راتلونکي ته پام وکړي د نسوارو، سگریټو په استعمال خپل ځان عادتوي، سربیره پر دې چې د مختلفو تکلیفونو لکه: د خولي بد بویي، د غابنونو، تنفسي جهاز او هاضمې د خرابوالي سبب کیږي او په حقیقت کې په خپل لاس خپل ځان د هلاکت کندی ته غورځوي.

د اسلام مبارک دین مونږ د نسوارو، سگریټو او نورو نیشه یي شیانو له استعمال څخه منع کړي یو، او د هغو استعمالول گناه گڼي.

هغه شوک چې د خلکو په منځ کې ، په موټر، دفتر او نورو ټولنيزو ځايونو کې سگرت څکوي سربيره پردې چې يو بې گټې کار سرته رسوي د نورو خلکو د اذيت او آزار او د خپلو پيسو د بې ځايه نابودۍ سبب هم کيږي .
بنه زده کوونکي نه يوازې دا چې خپل ځان له دغو هلاکوونکو څيزونو څخه ساتي بلکه نور خلک هم د هغه ضررونو ته متوجه کوي .

هڅونې:

- زده کوونکي دې د روغتيا د نعمت په هکله مباحثه وکړي.
- زده کوونکي دې هر يو د سگرت څښلو، يو يوزيان بيان کړي.

ارزونه:

🚫 آیا زده کوونکو دمخدره موادو زيانو نه درک کړي دي؟

یو دیرشم لوست

د فقیرانو سره احسان

هدف: د فقیرانو د حقونو پیژندنه.

فقیر چاته ویل کیږي؟ آیا پوهیږئ چې فقیران په غنیانو څه حقونه لري؟

فقیر هغه شخص ته ویل کیږي چې څه نه لري او د نورو خلکو مرستې ته اړتیا لري. همدارنگه د ځان او اولاد له پاره د ډوډۍ، جامو، دوا او داسې نورو ضروري شیانو د اخستلو توان نه لري.

لازمه او ضروري خبره ده چې توانمن او غني خلک د بې وزلو او غریبانو سره کومک وکړي، د مالونو فرضي زکاتونه هغوی ته ورکړي، صدقې او نور کومکونه هم له هغوی سره وکړي. له یوې خوا به الله تعالی دوی ته ثواب ورکړي، مالونه به یې پاک شي او له بلې خوا به له فقیرانو سره مرسته هم شوې وي او د خلکو به ورسره د دوستۍ، ورورگلوۍ، او مهربانۍ اړیکې پیدا شي، او د دوی ترمنځ به کینه، عداوت او د بد بختۍ نور عوامل هم لرې شي.

تاسو هم کولای شئ چې له فقیرانو سره کومک وکړئ. د یوې اندازې پیسو، ډوډۍ او یا د بڼې لارښوونې او نیکو خبرو په کولو سره له هغوی سره مرسته وکړئ.

که زمونږ د خپلوانو له جملې څخه کوم یو فقیر وي؛ په دې صورت کې هغه په مونږ باندې دوه حقونه لري: یو د قرابت او خپلوۍ حق او بل د فقیرۍ او غریبۍ.

حق، له فقيرانو سره کومک د الله ج له هداياتو څخه دی، نو پر مونږ باندې لارمه ده چې د خپل توان په اندازه له غريبانو او فقيرانو سره مرسته او کومک وکړو .

هڅونې:

➤ زده کوونکي دې دلوست متن په چوپتيا سره مطالعه کړي.

➤ زده کوونکي دې دلوست مطلب په خپلو ژبو ووايي.

ارزونه:

✚ آیا زده کوونکو دلوست مطلب زده کړی او د فقيرانو سره د مرستې کولو فکر ورسره

پيداشوی دی؟

بناغلی بنوونکی دې له فقيرانو سره د مرستې په بنو او مفيدو لارو چارو زده کوونکو ته

معلومات ورکړي .

دوه دیرشم لوست

د ژوند کولو هدف

هدف: د ژوند د ارزښت پیژندنه .

آیا پوهیږئ چې الله تعالی مونږ د څه له پاره پیدا کړي یو؟

الله تعالی په قرآن کریم کې فرمایلي دي : (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ) د الذاریات سورت (۵۶) آیت.

ژباړه: ما نه دي پیدا کړي پیریان او انسانان مگر د خپل عبادت او (پیژندنې) له پاره.

د اسلام د مبارک دین د لارښوونو او د پیغمبر صلی الله علیه وسلم د سنتو څخه په

ډاگه څرگند یږي چې ژوند لوی ارزښت او ځانگړی اهمیت لري . نو ضروري ده چې

هر مسلمان خپل ژوند د قرآن کریم او نبی کریم صلی الله د لارښوونو په رڼا کې تیر

کړي، او خپل قیمتي عمر چې د ژوند تر ټولو لویه سرمایه ده بې فایده تیر نه کړي.

بلکې لازمه ده تر څو خپل ټول عمر په نیکو ، غوره ، اخلاقي او اجتماعي کارونو

کې مصرف کړي.

هڅونې:

زده کوونکي دې په خپلو منځو کې د ژوند د ارزښت په اړه یو له بل سره خبرې وکړي .

ارزونه :

آیا زده کوونکي د ژوند په ارزښت پوهیدلي دي؟

درې دېرشم لوست

په اسلام کې د علم ارزښت

هدف: د علم د ارزښت پيژندنه.

د علم اهميت او ارزښت د اسلام له راتلو سره ملګري وو. په اسلام کې ښوونه او روزنه د ټولنيز نظام بنسټ دی .

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي: (طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ) (سنن ابن ماجه)

ژباړه: د علم زده کړه په هر مسلمان (نر او ښځه) فرض ده .

لومړني آيتونه چې په پيغمبر صلى الله عليه وسلم نازل شوي دي په هغو کې په ښوونه او روزنه امر شوی دی. الله (جل جلاله) فرمايلي دي: (اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ) (د

العلق سورت آيت ۱)

ژباړه: ولوله (ای پيغمبره) د خپل رب په نوم چې هغه پيدا کړي.

روايت شوی دی: چې د بدر په غزا کې هر باسواده بندي چې د مسلمانانو په لاس بندي شوی وو په هغه صورت کې له بند څخه آزاديدلای شو چې د مدينې منورې لسو ماشومانو ته به يې ليک او لوست ور وښود.

نو پر مونږ مسلمانانو لارمه ده چې د علم او تربیې په زده کړه کې ځانګړې پاملرنه وکړو او له دې لارې د دنيا او آخرت نيکمرغي او کاميابي تر لاسه کړو.

هڅونې:

زده کوونکي دې د علم د ارزښت په اړه په خپلو منځونو کې سره خبرې وکړي .

ارزونه:

آيا زده کوونکي د علم د ارزښت په اړه پوهيدلي دي؟

د دريم فصل تمرين

- ۱- اخلاقي فضایل کوم دي؟
- ۲- سلام اچول څه حکم او څه گټې لري؟
- ۳- د سلام ټولنيزې گټې بيان کړئ!
- ۴- د خبرو او ملاقات آداب کوم دي؟
- ۵- د دوستانو کورته د ننوتلو آداب کوم دي؟
- ۶- د بېهوده خبرو ضررونه کوم دي مثالونه يې بيان کړئ!
- ۷- د دخانياتو(نشه يې توکو) زيانونه بيان کړئ!
- ۸- آیا بې وزله د غنيانو په مال کې حقوق لري؟
- ۹- د روغتيا ساتنه څه فردي او ټولنيزې کټې لري؟
- ۱۰- د علم ارزښت د اسلام له نظره بيان کړئ!
- ۱۱- (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ) ترجمه کړئ!

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**